



**CRNA GORA  
UPRAVA ZA STATISTIKU**

**METODOLOŠKO UPUTSTVO**  
INDEKS PROIZVODNJE I PROMETA U INDUSTRIJI

<b>45</b>	<b>METODOLOŠKO UPUTSTVO</b>	<b>45</b>
-----------	-----------------------------	-----------

Podgorica, mart 2021. godine

## Sadržaj

Pravni osnov .....	3
METODOLOŠKE OSNOVE .....	3
Cilj statističkog istraživanja.....	3
Izvori i metodi prikupljanja podataka .....	3
Obuhvat istraživanja .....	3
Definicije osnovnih obilježja – indikatora .....	4
Usaglašenost sa međunarodnim standardima i preporukama .....	5
Povjerljivost podataka .....	5
Organizacija istraživanja .....	5
Diseminacija .....	5
Revizija podataka.....	5

## **Pravni osnov**

Pravni osnov za sprovođenje istraživanja o proizvodnji i prometu u industriji je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl. list Crne Gore“, br. 18/12 i 47/19) i godišnji Plan statističkih istraživanja.

## **METODOLOŠKE OSNOVE**

### **Cilj statističkog istraživanja**

Cilj istraživanja o proizvodnji i prometu u industriji je da obezbijedi podatke neophodne za obračun indeksa obima proizvodnje i prometa u industriji.

Dobijeni podaci se koriste za praćenje obima i dinamike kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje, prometa, analizu obima i promjena u strukturi industrijske proizvodnje, analizu sezonskih karakteristika proizvodnje i sagledavanje ukupnih ekonomskih kretanja.

### **Izvori i metodi prikupljanja podataka**

Metod prikupljanja je uzoračko istraživanje.

Podaci se prikupljaju od izvještajnih jedinica koje reprezentuju kretanje ukupne industrijske proizvodnje i prometa u industriji, pa prema tome rezultati prikupljeni na osnovu ovog istraživanja predstavljaju kretanje industrijske proizvodnje i prometa, kao najvažnijih varijabli prikupljenih ovim istraživanjem.

U istraživanju o proizvodnji i prometu u industriji za prikupljanje podataka primjenjuje se izvještajni metod. Izvještajna jedinica popunjava upitnik na osnovu knjigovodstvene i druge dokumentacije.

Podaci se prikupljaju mjesečnim istraživanjem o proizvodnji i prometu u industriji (IND-1)

Upitnike i uputstva izvještajna jedinica dobija od nadležne statističke službe.

### **Jedinice posmatranja**

Jedinice posmatranja za obračun indeksa industrijske proizvodnje su privredna društva sa 5 i više zaposlenih, sa prometom iskazanim u završnom računu u prethodnoj godini, čija je osnovna djelatnost industrijska proizvodnja (odnosno razvrstana u sektorima B, C i D Klasifikacije djelatnosti 2010), kao i dijelovi privrednih društava (KAU) koji obavljaju industrijsku proizvodnju.

### **Obuhvat istraživanja**

Okvir je formiran na osnovu podataka iz Statističkog Biznis Registra, koji obuhvata sve aktivne poslovne subjekte iz oblasti industrije (sektori B, C i D Klasifikacije djelatnosti 2010), kao i dijelove privrednih društava (KAU) koji obavljaju industrijsku proizvodnju. Iz okvira su isključena preduzeća čiji je promet jednak nuli.

Pokrivena geografska oblast: teritorija države Crne Gore.

**Definicije osnovnih obilježja – indikatora**

*Ukupan promet* se definiše kao prihod od prodaje dobara i usluga umanjen za popuste i povraćaje, subvencije i bez PDV-a. Vrijednost se iskazuje u hiljadama EUR i popunjava se za referentni mjesec.

*Domaći promet* je promet ostvaren prodajom industrijskih proizvoda i usluga na domaćem tržištu. Vrijednost se iskazuje u hiljadama EUR.

*Inostrani promet* je promet ostvaren prodajom industrijskih proizvoda i usluga na inostranom tržištu. Vrijednost se iskazuje u hiljadama EUR.

*Promet od ostalih djelatnosti* je promet ostvaren od ostalih djelatnosti. Vrijednost se iskazuje u hiljadama EUR.

*Gotova proizvodnja* se iskazuje za izvještajni mjesec i predstavlja količinu proizvoda koji su dostigli odgovarajući stepen obrade, tako da je šifra i naziv proizvoda definisan po važećoj Nomenklaturi industrijskih proizvoda. Termin proizvod koristi se kako za proizvode koji imaju fizičku dimenziju, tako i za industrijske usluge. Proizvod je gotov kada njegovu ispravnost provjeri kontrola kvaliteta proizvoda. Neispravni proizvodi se ne smatraju gotovim proizvodima.

Indeksi fizičkog obima industrijske proizvodnje izračunavaju se u dva koraka prema Laspeyres-ovoj formuli. U prvom koraku indeksi se izračunavaju iz podataka o količinama proizvoda i odgovarajućeg ponderacionog koeficijenta, koji je aproksimacija dodatne vrijednosti pojedinačnih proizvoda, za grupe, grane i oblasti. U drugom koraku, na osnovu indeksa na nivou oblasti i ponderacionih koeficijenata po oblastima izračunava se indeks za industriju ukupno i po sektorima Klasifikacije djelatnosti.

Indeks industrijske proizvodnje je Laspeyres (količinski) indeks (trenutno 2015=100) čiji ponderacioni koeficijenti se mijenjaju svake pete godine.

$$K^t = \frac{\sum_{ij} V_{ij}^t \cdot U_{ij}^b}{\sum_{t \in B} \sum_{ij} V_{ij}^t \cdot U_{ij}^b} \times 1200$$

gdje je:

B = referentni period

$V_{ij}^t$  = obim proizvodnje (u fizičkim jedinicama u vremenu t)

$U_{ij}^b$  = ponderacioni koeficijenti u 2015.

Način ponderacije: bruto vrijednosti proizvodnje na nivou proizvoda i dodana vrijednost na agregatnom nivou.

Indeksi vrijednosti ukupnog prometa u industriji izračunavaju se, za sve nivoe agregiranja, ponderisanjem sa učešćem u vrijednosti prometa za industrijske djelatnosti za svaki pojedinačni pokazatelj. Predstavljaju relativnu promjenu u vrijednosti prometa u referentnom u odnosu na vrijednost prometa u baznom periodu.

Indeks prometa u industriji mjeri promjene u vrijednosti prihoda od prodaje proizvoda, robe i usluga, na nivou ukupnog prometa, kao i na nivou domaćeg i inostranog prometa.

Indeksi prometa predstavljaju vrijednost prometa u tekućim cijenama.

### **Usaglašenost sa međunarodnim standardima i preporukama**

Istraživanje o industrijskoj proizvodnji i prometu je usklađeno sa Regulativom Evropske unije br. 1165/98, Klasifikacijom djelatnosti NACE Rev.2 i važećom PRODCOM listom.

### **Povjerljivost podataka**

Podaci dobijeni od izvještajnih jedinica predstavljaju službenu tajnu i koriste se isključivo u statističke svrhe i ne mogu se objavljivati niti stavljati na raspolaganje bilo kom korisniku. Rezultati istraživanja se objavljuju na agregiranom nivou i u potpunosti je obezbijeđena tajnost individualnih podataka.

### **Organizacija istraživanja**

U skladu sa Planom i Programom statističkih istraživanja, organizacija istraživanja se odnosi na pripremu upitnika i uputstava izvještajnim jedinicama, prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka.

### **Diseminacija**

Indeksi industrijske proizvodnje i prometa objavljuju se shodno Kalendaru objavljivanja statističkih podataka u Kvartalnom saopštenju o industrijskoj proizvodnji i prometu, Mjesečnom statističkom pregledu, Statističkom godišnjaku, publikaciji "Crna Gora u brojkama" i na sajtu Uprave za statistiku.

### **Revizija podataka**

Uprava za statistiku je usvojila politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu <http://www.monstat.org/userfiles/file/o%20nama/2017/Politika%20revizije.pdf>.

U ovom istraživanju se koriste redovne revizije. Velike i neplanirane revizije se koriste samo u posebnim slučajevima definisanim politikom revizije.